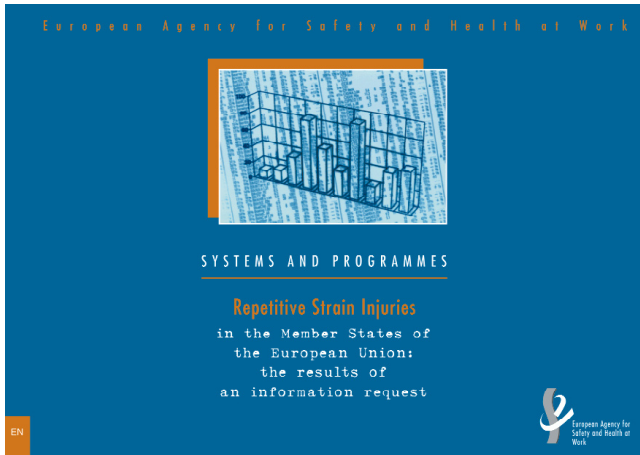

Urazy wynikające z chronicznego przeciążenia organizmu (RSI) w krajach Unii Europejskiej

Podsumowanie raportu Agencji

„Zranění vznikající opakovaným namáháním“, či „RSI“ je běžně používaný, pokud ne celosvětově odsouhlasený termín, který popisuje celou řadu s prací spojených muskuloskeletálních poruch. Tyto poruchy mohou ovlivnit jak horní, tak spodní končetiny, včetně ramen a krku, zápěstí, lokty a kolena a mohou být způsobeny prací, která zahrnuje různé nepřírozené postoje a opakující se, nebo rychlé pohyby (viz Zprávu agentury týkající se muskuloskeletálních chorob spojených s krkem a horními končetinami).

Tento informační list přináší zjištění vyplývající z nové zprávy Evropské agentury, Problematika zranění vznikající opakovaným namáháním v členských zemích Evropské unie a je založena na výsledcích dotazníku distribuovaného v roce 1999. Tento průzkum byl proveden na žádost Nizozemského ministerstva sociálních věcí a zaměstnanosti, které chtělo zjistit, jak různé Evropské země definují a posuzují problém „RSI“ a typy politik a kroků, které zavádějí v souvislosti s řešením tohoto problému.

RSI – Evropský pohled

- V rámci členských zemí neexistuje žádná jednotná definice „RSI“, ačkoliv některé země mají určitou terminologii, která se vztahuje na tyto podmínky, jako jsou choroby horních končetin.
- Mezi členskými státy existují velké rozdíly v oblasti sběru data a v oblasti dat, která jsou k dispozici u většiny těchto nemocí. Nicméně, ať již jsou tyto údaje jakékoliv, dokládají, že se jedná o značné riziko na pracovišti.
- Výskyt těchto chorob je spojen s typem prováděné práce, týká se žen pracujících v profesích, které jim přinášejí větší riziko.
- Členské státy realizují různé iniciativy, jejichž cílem je snížení výskytu těchto chorob.

Vládní politiky týkající se „RSI“

Některé členské státy zformulovaly konkrétní politiky a plány, jejichž cílem je zabránit „RSI“ spojenému s prací a snížit výskyt těchto chorob.

- preventivní akce zaměřené na konkrétní odvětví;
- zlepšení hlášení;
- financování výzkumu, nebo konkrétních studií;
- výroba informačních materiálů, návodů, atd.;
- zprávy o monitorování zdravotního stavu;
- avádění akčních plánů a cílů na snížení výskytu.

Zdá se, že v ostatních členských zemích je prevence RSI součástí celkového přístupu k prevenci rizika chorob z povolání a implementace evropské legislativy. „RSI“ je možné pokládat za součást velké skupiny muskuloskeletálních chorob, která mezi jiným zahrnuje zranění zad způsobených manipulací. Toto vysvětluje, proč některé z příkladů poskytnuté členskými zeměmi rovněž odkazují na ruční manipulaci.

- **Rakousko:** V roce 1999 byla zranění zad a záněty šlach zahrnuty na oficiální seznam chorob z povolání.
- **Belgie:** Na vyřešení tohoto problému byla ustavena oficiální skupina. Zvažuje se zavedení informační politiky pro zaměstnavatele a zaměstnance.
- **Dánsko:** Řešení „RSI“ je součástí akčního programu ministerstva za čisté pracovní prostředí v roce 2005. Po rozhodnutí ze strany parlamentu vypracovaly sociální partneři akční plán zaměřený na snížení výskytu o 50%.
- **Francie:** Několik regionů experimentovalo se změnami postupů v hlášení. Počet hlášených případů „RSI“ se v některých regionech zdesateronásobil a kvalita informací se podstatně zlepšila.
- **Německo:** Programy pro boj s muskuloskeletálními chorobami se soustřeďují na výzkumné studie a transpozici a zavedení evropských právních předpisů na národní úrovni.
- **Řecko:** Aktivity se vztahují na implementaci legislativy v oblasti zdraví a bezpečnosti, která se týká prevence muskuloskeletálních chorob vyplývajících ze směrnic EU o zařízení pro obrazovku displeje (Display Screen Equipment) a o ruční manipulaci se zátěžemi (Manual handling of loads).
- **Irsko:** Existují plány na konkrétní řešení tohoto problému v rámci budoucích pracovních programů.
- **Lucembursko:** Plány na rok 2000 zahrnují dva projekty ve finančním a stavebním sektoru.
- **Nizozemí:** Byl zaveden čtyřletý plán na snížení stížnosti mezi pracovníky VDU a to o 10% (nebo 100 000 případů).
- **Španělsko:** Na státní úrovni byla sestavena politika, která zahrnuje legislativu, publikace technických manuálů a protokolů o zdravotním dozoru. Některá autonomní společenství zavedla studie s cílem zlepšení pracovních schémat v konkrétních sektorech a následným snížením „RSI“ (např. v odvětví pěstování banánů na Kanárských ostrovech).
- **Švédsko:** Muskuloskeletální choroby spojené s prací jsou jednou z pěti prioritních oblastí stávajícího tříletého plánu Národní rady pro bezpečnost a zdraví při práci (National Board of Occupational Safety and Health). Iniciativy zahrnují nová ustanovení o ergonomice pro prevenci muskuloskeletálních chorob, zatímco nedávno revidovaná ustanovení pro práci VDU se zaměřují na problém monotónní, opakované práce s klávesnicí a myší.
- **Spojené království:** Toto téma je považováno za vážný problém a opatření jsou činěna v rámci stávající legislativy.

Stanovení cíle pro snížení potíží spojených s „RSI“

Ačkoliv se doposud nejedná o příliš běžný přístup, některé členské

státy si stanovily kvantitativní cíle zaměřující se na snížení výskytu „RSI“. V Dánsku se akční plán se sociálními partnery soustředí na množství opakované práce. Švédsko si stanovilo konkrétní cíl snížit podíl žen, které denně zvedají břemena o hmotnosti 15 kg o 25%. Nizozemí hodlá dosáhnout 10% snížení v počtu stížností na „RSI“ týkajících se práce VDU (??) a to v období čtyřech let.

Informační kampaně týkající se stížností spojených s „RSI“

Průzkum identifikoval mnoho příkladů informačních kampaní, jejichž cílem je prevence stížností spojených s „RSI“. Některé zahrnují vládní iniciativy pořádané ve spojení se sociálními partnery jako je zaměstnavatel a odborové organizace. Nicméně kampaně jsou rovněž pravidelně pořádány jinými organizacemi jako jsou samotné odbory. Kampaně mohou zahrnovat výrobu a rozšiřování informačních materiálů, pořádání seminářů; využívání inspektorů za účelem nastolení otázek, zvolení týdne pro pořádání činností. Mohou být zaměřeny na konkrétní sektory, nebo na konkrétní choroby/rizika, jako je bolest v zádech/ruční manipulace. Některé příklady jsou uvedeny níže.

- **Belgie:** Národní akční výbor pro bezpečnost a hygienu ve stavební průmyslu (National Action Committee for Safety and Hygiene in the Construction Industry) zamýšlí zavést informační kampaň na „RSI“ u stavebních dělníků.
- **Dánsko:** Sociální partneři vydali směrnice týkající se „RSI“ v dotčených sektorech. Dánský úřad pro pracovní prostředí (Danish Working Environment) rovněž zaslal do těchto sektorů informační materiály v souvislosti s iniciativami na snížení „RSI“. Informační schůzky byly pořádány jak na centrální úrovni pro odborníky v oblasti pracovního prostředí, tak na místní úrovni pro zaměstnance v odvětvích, kde se „RSI“ objevuje.
- **Lucembursko:** Národní týden pro zvýšení povědomí o tomto problému proběhl v roce 1999.
- **Nizozemí:** V roce 1999 byla spuštěna vládní informační kampaň, která se zaměřovala na pracovníky VDU a jejich zaměstnance. Mezi všechny společnosti s více než 20 zaměstnanci byl distribuován leták, za účelem upozornění pracovníků VDU na tyto rizika a poskytnutí informací o účinných opatřeních proti „RSI“.
- **Portugalsko:** Byly spuštěny kampaně na zvýšení povědomí zaměřené na zaměstnance a zaměstnavatele.
- **Španělsko:** Byly vyrobeny informační letáky týkající se konkrétních předmětů jako je manipulace se zátěží, pracovní postoje, syndrom karpálního kanálu a obrazovky monitorů.

Iniciativy na spolupráci, nebo dobrovolné dohody o „RSI“

Existují zde důkazy širokého rozpětí iniciativ na spolupráci, nebo dobrovolné dohody se sociálními partnery, které se obvykle odehrávají na sektorové úrovni se aktivně spolupracujícími sociálními partnery.

- **Belgie:** Jednání probíhají ve stavebním průmyslu. Mohou vést k dohodě o omezení pracovní zátěže.

- **Itálie:** Byla podepsána smlouva ohledně zdraví zaměstnanců (veřejný sektor) v rámci preventivních systémů ve vztahu k rámcové směrnici.
- **Nizozemí:** Budou osloveni sociální partneři ve vysoce rizikových sektorech, za účelem diskuse o možnostech konkrétních dobrovolných dohod týkajících se „RSI“. Nizozemská vědecká zdravotnická rada byla požádána (The Dutch Scientific Health Council) o dosažení vědeckého konsensu týkajícího se s prací spojených faktorů „RSI“.
- **Španělsko:** Na státní úrovni byly učiněny pokusy na zahájení spolupráce mezi Inspektory práce a odbory při mnoha kampaních o „RSI“ v různých sektorech (výroba oblečení a pokladní v supermarketech), avšak výsledkem nebyla žádná konkrétní akce. Některá autonomní společenství plánovala zahájení mnoha projektů v konkrétních sektorech.
- **Švédsko:** Personál Národní rady pro bezpečnost a zdraví při práci pracoval pravidelně po mnoho let v odvětvových skupinách se sociálními partnery, tj. se skupinami pro hotely/restaurace a v oblasti velkoobchodního/maloobchodního prodeje. Muskuloskeletální choroby spojené s prací (včetně „RSI“) se řadí mezi jeden z problémů, které jsou řešeny v rámci těchto spolupracujících skupin.

Další literatura

Celý text zprávy v angličtině je k dispozici na webové stránce agentury <http://agency.osha.eu.int/publications/reports/>.

Tištěnou zprávu o zraněních způsobených opakovaným namáháním v členských státech Evropské unie, 32 stran, Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví při práci, 2000, ISBN 92-828-8804-5 je možné objednat u Úřadu evropských publikací (EC's Publications Office EUR-OP v Lucemburku (<http://eur-op.eu.int>), nebo u prodejců.

K dispozici je rovněž publikace S prací spojené muskuloskeletální choroby krční páteře a horních končetin (Work-related neck and upper limb musculoskeletal disorders, 166 stran, Buckle, P., Devereux J., Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví při práci, 1999 ISBN, 92-828-8174-1, cena 7 Euro (bez DPH), k dispozici viz výše.

Informační kampaň EU o muskuloskeletálních poruchách.

„Otočte se zády k muskuloskeletálním poruchám spojeným s prací“ je téma Evropského týdne pro bezpečnost a zdraví při práci, který je pořádán 15 státy Evropské unie v říjnu 2000. Agentura vyrobila informační listy a jiné informační produkty, za účelem podpory tohoto týdne. <http://osha.eu.int/ew2000/> je přímý odkaz na informace o Evropském týdnu.